

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 84/21

Møtedato: 17.06.2021

Dato: 10.05.2021

Arkivsaknr: 2021/6403

Fondsplasseringer for stiftelser

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- FOL-styresak 05/19 Endring i styresammensetning for FOL-stiftelsene, endring i vedtektsbestemmelsene om forretningsfører og om kapitalforhøyelse

Saken gjelder:

Formålet med denne saken er å gi universitetsstyret en orientering om status og plan for fondsplasseringer for Stiftelser som har forskning og undervisning som sine vedtektsfestede formål. Formålet er også å gi styrete en orientering om hva som ligger i rollen som FOL-stiftelsenes Råd.

Forslag til vedtak:

Styret tar saken til orientering.

Robert Rastad
universitetsdirektør

01.06.2021/Kirsti R. Aarøen

Vedlegg:

1. Saksframstilling:

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
84/21

Møtedato:
17.06.2021

Arkivsaksnr:
2021/6403

Fondsplasseringer for stiftelser

1. Bakgrunn og formål med denne styresaken

Formålet med denne saken er å gi universitetsstyret en orientering om status og plan for fondsplasseringer for Stiftelser som har forskning og undervisning som sine vedtektsfestede formål. Dette gjelder L. Meltzer Høyskolefond (Meltzer), Fond- og legater ved UiB (FOL-stiftelsene) og også en håndfull stiftelser knyttet til det Medisinske fakultet.

Medlemmene i universitetsstyret er Råd for FOL-stiftelsene. Formålet med denne saken er også å gi en orientering om hva som ligger i rollen som FOL-stiftelsenenes Råd.

2. Modell for fondsplasseringer

Universitetsstyret opprettet Unifond AS i 2010 som er et heleid aksjeselskap av UiB. Før den tid ble midlene til Meltzer og FOL forvaltet av Bergen Forskningsstiftelse. I dialog med Kunnskapsdepartementet ble dagens modell valgt og i statsbudsjettet i 2009 ble det vedtatt at UiB skulle opprette Unifond AS.

Unifond AS har som formål å koordinere og administrere stiftelser, legater, fond mm. som etter sine vedtekter skal administreres av UiB når det er inngått særskilt avtale med Unifond AS om dette. Unifond AS er et administrasjonsselskap som skal ivareta universitetets oppgaver i forbindelse med administrasjon av Stiftelsene. Unifond AS vil derfor være kontaktperson utad og representerer Stiftelsene i henhold til underliggende avtale. Det dreier seg om 35 stiftelser som har en total forvaltningskapital på over 750 millioner kroner. Universitetsstyret er Råd for 26 av disse stiftelsene (FOL-stiftelsene).

Det er styret i den enkelte stiftelse som fatter beslutning om hvor stor andel av stiftelsens kapital som skal forvaltes i samsvar med rammeavtalen som inngås.

Formålet med forvaltningen av midlene er å sikre at stiftelsene kan gjennomføre årlige utdelinger i samsvar med sine respektive formål, samtidig som den reelle verdien av stiftelsenenes kapital opprettholdes.

Det er stiftelsenenes styrer som har vedtatt overordnet strategi, **investeringsstrategi**, for forvaltning av stiftelsenenes midler. Gjeldende investeringsstrategi bygger på hovedprinsippene i de **etiske retningslinjene** som også er vedtatt av stiftelsene.

Investeringsstrategien ble vedtatt allerede i 2010 og hovedprinsippene er som følger;

- Stadfester at kapitalen skal forvaltes ihht. gjeldende lover og forskrifter.
- Forsvarlig forvaltning av stiftelsenenes midler tilsier at det bør være moderat til lav risiko forbundet med forvaltningen, og at investeringene skal ha en langsiktig horisont
- Passiv forvaltningsstrategi, basert på indeksforvaltning og som i størst mulig grad representerer det generelle markedet

- Det presiseres en fordeling ved at 60% investeres i aksjer og 40% investeres i obligasjonsfond
- Investeringsstrategien bygger således på hovedprinsippene i de etiske retningslinjene.

Gjeldende **etiske retningslinjer** bygger på følgende tre hovedprinsipper:

- Den enkelte stiftelses formål skal sikres finansiering. Tidsperspektivet er evigvarende og stiftelsenes grunnkapital skal bevares. Stiftelsenes kapital må forvaltes slik at den gir god avkastning på lang sikt, noe som er avhengig av en bærekraftig utvikling i økonomisk, økologisk og sosial forstand
- Stiftelsene skal ikke foreta investeringer som utgjør uakseptabel risiko for at stiftelsene medvirker til uetiske handlinger eller unnlatelser som for eksempel krenkelser av grunnleggende humanitære prinsipper, krenkelser av menneskerettigheter, systematisk korrupsjon eller miljøødeleggelser
- Stiftelsene skal tilstrebe åpenhet om fondet og investeringene

Retningslinjene bygger også på prinsipper om at det ikke direkte eller indirekte skal investeres i selskaper som NMIM har utelukket fra Statens Pensjonsfond sitt investeringsunivers.

3. Status og plan knyttet til forvaltningsavtalen med Storebrand

Det er Unifond AS som har inngått den overordnede avtalen med Storebrand, og den enkelte stiftelse, har knyttet seg til denne. Den overordnede avtalen som Unifond AS har inngått med Storebrand løper fra 15/2-2019 og to år frem, og er nå utvidet til 15/2-2022. Det ligger opsjon i avtalen til å utvide perioden med ytterligere tre år. Fornying av avtalen for et år av gangen skjer automatisk om ikke avtalen sies opp minst 2 mnd. før 15/2 (altså før 15/12 året før).

Unifond har de siste månedene vurdert aktuelle handlingsalternativer innenfor gjeldende avtale. Denne prosessen er initiert bla. etter innspill fra universitetsledelsen. I konkurransegrunnlaget som lå til grunn for avtalen som ble inngått i 2019, var det krav om at forvaltningen skal være basert på passiv indeksforvaltning basert på global indeks. Det alternativet som den gang ble valgt var ikke det grønneste som kunne tilbys, men tilfredsstilte gjeldende etiske prinsipper for stiftelsene og var innenfor en pris som Storebrand vurderte konkurransemessig aktuell. Nå tilbyr Storebrand et mulig alternativ inn i porteføljen, innenfor samme prisnivå og investeringsprofil. Endringene er nå initiert og vil være i tråd med intensjon om å sikre fossilfrie investeringsløsninger i størst mulig grad.

Det utredes nå også evt. endringer på sikt og om nødvendigheten av å skifte investeringsløsning fra og med 2022. Det gjennomføres i den forbindelse dialog med flere fondsforvaltere i Norge for å få oversikt over markedet.

4. Universitetsstyrets rolle som FOL-stiftelsenes Råd

Tidligere og frem til og med 2019, var universitetsstyrets medlemmer iht. FOL-stiftelsenes vedtekter, styre for FOL-stiftelsene. FOL-styret vedtok i 2019 å endre på dette, ref. FOL-styresak 05/19 Endring i styresammensetning for FOL-stiftelsene, endring i vedtektsbestemmelsene om forretningsfører og om kapitalforhøyelse.

Forslaget til FOL-styret om at dekanene skal utgjøre disse stiftelsenes styre, ble etter dette kunngjort iht. stiftelseslovens bestemmelser og Stiftelsestilsynet godkjente de foreslåtte endringene. Iht. de nye vedtektene har universitetsstyret fom. 2020 rollen som disse stiftelsenes Råd.

I vedtektene framgår følgende; *«Rådet for fond og legater ved UiB har elleve medlemmer og består av de enkelte medlemmene av styret ved Universitetet i Bergen, med personlige varamedlemmer, jf. Universitets og høyskolelovens § 9-3 (1). Rådet skal årlig ha seg forelagt årsregnskap og en rapport om virksomheten.»*

Dette betyr at Årsregnskap og rapport om virksomheten for FOL-stiftelsene blir lagt frem for Rådet som årlig orienteringssak.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Formålet med denne saken er for Universitetsdirektøren å gi en orientering om status og plan for fondsplasseringer for Stiftelser som har forskning og undervisning som sine vedtektsfestede formål. Dette gjelder L. Meltzer Høyskolefond (Meltzer), Fond- og legater ved UiB (FOL-stiftelsene) og også en håndfull stiftelser knyttet til det Medisinske fakultet. I saken redegjøres også for status og planer knyttet til gjeldende forvaltningsavtale.

Det er nå initiert endringer på kort sikt. Endringen vil være i tråd med intensjon om å sikre fossilfrie investeringsløsninger i størst mulig grad.

Når det gjelder vurderinger av nødvendigheten av å skifte investeringsløsning fom. 2022, er det behov for ytterligere oversikt over og kunnskap om markedet og de ulike aktørers strategi og løsninger for bærekraftinvesteringer, for å kunne beslutte dette. Unifond gjennomfører nå dialog med flere fondsforvaltere i Norge for å få oversikt over markedet.

Formålet med denne saken er også å redegjøre for hva som ligger i rollen som FOL-stiftelsenes Råd. Når det gjelder Universitetsstyre-medlemmenes rolle som FOL-stiftelsenes Råd, er dette nedfelt i disse stiftelsenes vedtekter. Dette betyr at Årsregnskap og rapport om virksomheten skal legges frem for Rådet årlig. Dette blir fulgt opp og Årsregnskap og rapport om virksomheten er lagt frem på dette møtet slik som i fjor

01.06.2021/Kirsti Robertsen Aarøen

Endring i styresammensetning for FOL-stiftelsene, endring i vedtektsbestemmelse om forretningsfører og om kapitalforhøyelse.

1. Bakgrunn

Som Styret tidligere er informert om har forretningsfører etter anmodning fra det forrige FOL-styret vurdert ulike løsninger for styresammensetning for de 27 stiftelsene. Det vises i den forbindelse til styresak 16/18 der Styret (dette styret) gjorde følgende vedtak;

1. Styret slutter seg til forretningsførers anbefaling om å utnevne dekanene som styremedlemmer
2. Styret slutter seg til forretningsførers anbefaling om at nåværende styre i fremtiden innehar rollen som stiftelsenes Råd, noe som innebærer en rolle for formelt å utnevne styremedlemmene, behandle årsregnskapet samt en årlig redølgjørelse for driften.
3. Styret ber forretningsfører om å gjennomføre prosessen i dialog med stiftelsestilsynet.
4. Styret ber videre om å bli holdt løpende orientert og å bli forelagt nødvendige beslutningsdokumenter i den videre prosess.

I det etterfølgende informeres om dialog med stiftelsestilsynet og status for prosessen og Styret bes om å gjøre nødvendig vedtak om vedtektsendring før saken kan tas videre og formell søknad sendes til Stiftelsestilsynet.

I tillegg bes Styret om å vedta endring i vedtekten for 5 stiftelser knyttet til forretningsførerrollen samt innta en ny bestemmelse om kapitalforhøyelse for alle 27 stiftelsene.

2. Dialog med Stiftelsestilsynet og videre saksgang

Både av Stiftelsestilsynets veiledninger på web og av muntlig dialog med saksbehandlere i Stiftelsestilsynet, fremgår at alle endringer av vedtekter må godkjennes av Stiftelsestilsynet før de er gyldige. Det er også slik at endring av vedtekter blir regnet som en omdanning av stiftelsen, og det er reglene i stiftelsesloven kapittel 6 som gjelder. Både vesentlige endringer og mindre vesentlige endringer blir å betrakte som omdanning. Det å endre bestemmelser om styresammensetning er eksempel på en endring som er å regne som omdanning.

I stiftelseslovens kapittel 6 fremgår av §49 Saksbehandling ved omdanning

«Før Stiftelsestilsynet eller den som i tilfelle er gitt omdanningsmyndighet etter vedtektene, treffer vedtak om omdanning, skal det innhentes uttalelse fra oppretteren, hvis ikke det er oppretteren selv som har søkt om omdanning. Hvis oppretteren er død, skal det om mulig innhentes uttalelse fra slektninger og andre som har stått ham eller henne nær, og fra organisasjoner, offentlige myndigheter og andre som berøres av omdanningen. Det skal også innhentes uttalelse fra styret, hvis ikke det er styret selv som skal treffe vedtaket, eller det er styret som har søkt om omdanning.»

Det vil være veldig krevende å etterleve denne bestemmelsen for omdanning av de 27 stiftelsene. I dialog med stiftelsestilsynet har vi derfor landet på en alternativ løsning som innebærer at vi kunngjør vedtektsendringen i avisen, og at vi på den måten gir opprettere/andre berørte mulighet til å uttale seg. I kunngjøringen må det fremgå hvilke stiftelser det gjelder, samt at de nå gis mulighet til å uttale seg om de foreslåtte endringene.

3. Vedtektsendring - styresammensetning

Styrerollen er altså hjemlet i stiftelsenes vedtekter, og av disse fremgår at universitetsstyrets medlemmer skal utgjøre stiftelsenes styre.

Styret har tidligere konkludert med at det er en god løsning at dekanene vil være villig til å påta seg styreverv også for FOL-stiftelsene. Dekanene har allerede innsikt i hva som kreves gjennom sitt styreengasjement i Meltzer-fondet. Ved å rendyrke dekanene som alle disse stiftelsenes styreprerentanter vil dette kunne styrke samlet styrekompetanse som vil komme alle stiftelsene og deres vedtektsfestede formål til gode.

I alle FOL-stiftelsenes vedtekter fremgår følgende om styre, med noen tekstlige variasjoner for noen av stiftelsene:

«Det akademiske kollegium er legatets styre. Det akademiske kollegium kan delegere sin myndighet til et særskilt oppnevnt organ.»

Det foreslås følgende ny formulering:

«Styret har åtte medlemmer og består av rektor og universitetets dekaner med prorektor og prodekanene som varamedlemmer. Rektor er styrets leder.

Stiftelsens Råd har elleve medlemmer, og består av de enkelte medlemmene av styret ved Universitetet i Bergen, med personlig varamedlemmer, jf. Universitets og høyskolelovens § 9-3(1). Rådet skal årlig ha seg forelagt årsregnskap og en rapport om virksomheten.»

I forrige styresak ble ved en inkurie foreslått en formulering i vedtak 2 om at Rådet skal utnevne styremedlemmene. Siden det nå vedtas et helt konkret forslag om vedtektsendring om at dekanene skal være styremedlemmer, sammen med rektor, så vil ikke denne formuleringen gi mening.

4. Vedtektsendring – forretningsfører

For 22 av stiftelsene fremgår allerede av vedtektene at det er Universitetsdirektøren som innehar forretningsfører-rollen. Dette har også vært praksis for alle andre stiftelser som har forskning og undervisning ved Universitetet i Bergen som sine vedtektsfestede formål. For 5 av stiftelsene er imidlertid vedtektsfestet at styret skal velge eller utnevne forretningsfører. Dette gjelder følgende 5 stiftelser; Olav Grolle Olsens legat, Professor Kjell Kleppes fond for bioteknologi, Fanny Schnelles

Forskningsfond for Kjemisk Forskning, Skipsreder Jacob R. Olsen og hustru Johanne Georgine Olsens legat og Dagfinn Aarskogs vitenskapelige fond til Barneklubben.

Det vil bringe vedtektene mer etter intensjonen med å innta følgende bestemmelse også i de 5 ovenfor nevnte stiftelsenes vedtekter;

«Legatets forretningsfører er universitetsdirektøren ved Universitetet i Bergen.»

5. Vedtektsendring – kapitalforhøyelse

De 27 stiftelsene har i sine vedtekter bestemmelser knyttet til at årlig avkastning skal tillegges grunnkapitalen. Dette gjøres årlig siden vedtektene ikke sier annet. Det er mulig og ønskelig å forenkle dette ved å innta en bestemmelse om at en slik transaksjon minst skal gjøres hvert femte år. Det foreslås å innta følgende nye formulering i alle de 27 stiftelsenes vedtekter;

«Etter at utgifter til administrasjon og lignende er dekket, skal styret hvert år avsette minst 10% av avkastningen til grunnkapitalen. Avsetningen skal spesifiseres i legatets regnskap.

Hvert femte år legges samlet avsetning til legatets grunnkapital, og meldes som kapitalforhøyelse i henhold til stiftelseslovens bestemmelser. Den øvrige avkastningen tillegges den frie kapitalen.»

vedtak

1. Styret vedtar at de ønsker dekanene som styrets medlemmer. Styret er av den oppfatning at dette vil være en god løsning.. Dekanene har allerede innsikt i hva som kreves gjennom sitt styreengasjement i Meltzer-fondet. Ved å rendyrke dekanene som alle disse stiftelsenes styrerepresentanter vil dette kunne styrke samlet styrekompetanse som vil komme alle stiftelsene og deres vedtektsfestede formål til gode.
2. Styret vedtar også å endre bestemmelsen knyttet til forretningsførerrollen for fem av stiftelsene.
3. Styret vedtar at kapitalforhøyelse skal skje ved at avkastning tillegges grunnkapitalen minst hvert femte år.
4. Under forutsetning av at det ikke kommer innsigelser som må tas til følge etter kunngjøringen, vedtar Styret følgende nye formuleringer.

For alle de 27 stiftelsene;

«Styret har åtte medlemmer og består av rektor og universitetets dekaner med prorektor og prodekanene som varamedlemmer. Rektor er styrets leder.

Stiftelsens Råd har elleve medlemmer, og består av de enkelte medlemmene av styret ved Universitetet i Bergen, med personlig varamedlemmer, jf.

Universitets og høyskolelovens § 9-3(1). Rådet skal årlig ha seg forelagt årsregnskap og en rapport om virksomheten.»

For Olav Grolle Olsens legat, Professor Kjell Kleppes fond for bioteknologi, Fanny Schnelles Forskningsfond for Kjemisk Forskning, Skipsreder Jacob R. Olsen og hustru Johanne Georgine Olsens legat og Dagfinn Aarskogs vitenskapelige fond til Barneklubben, foreslås følgende nye formulering;

«Legatets forretningsfører er universitetsdirektøren ved Universitetet i Bergen.»

For alle de 27 stiftelsene;

«Etter at utgifter til administrasjon og lignende er dekket, skal styret hvert år avsette minst 10% av avkastningen til grunnkapitalen. Avsetningen skal spesifiseres i legatets regnskap.

Hvert femte år legges samlet avsetning til legatets grunnkapital, og meldes som kapitalforhøyelse i henhold til stiftelseslovens bestemmelser. Den øvrige avkastningen tillegges den frie kapitalen.»

Vedtekter som inkluderer ovenfor endringer følger vedlagt denne styresaken

5. Styret ber om at forretningsfører sørger for kunngjøring og deretter og under forutsetning av at det ikke kommer innsigelser som må tas til følge etter kunngjøringen, oversender søknad om omdanning for stiftelsene til Stiftelsestilsynet.

Dag Rune Olsen
styreleder

Kjell Bernstrøm
forretningsfører

Vedlegg:
Forslag til 27 nye vedtekter (ettersendes før møtet)

08.04.2019/Kirsti R. Aarøen